

PENSUMLISTER

Høsten 2003 – våren 2004

BA-studier

HISTORIE

KULTURMINNEFORVALTNING

MA-studiet

HISTORIE

Frie emner

INSTITUTT FOR HISTORISK OG KLASSISKE FAG
DET HISTORISK-FILOSOFISK FAKULTET
NORGES TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE UNIVERSITET
DRAGVOLL
N-7491 TRONDHEIM

Nærmere beskrivelser av opplegget for basisemner, påbyggingsemner og frie emner finnes i Studiehåndboka for 2003-2004, og på instituttets internettside <http://www.hf.ntnu.no/hist/>

Pensumlister for BA og MA i Historie og frie emner

Emnene HIST1100, HIST1200 og HIST1505 er obligatoriske emner for de som ønsker å ta BA-graden i historie. Samtidig er de frittstående emner som kan inngå i andre utdanninger.

HIST2105 – HIST2925 kan enten brukes til påbyggingsemner til BA-graden i historie eller som frittstående emner uten å inngå i en historiefaglig utdanning, og uten å kreve avlagt eksamen i basisemnene i historie på forhånd. Alle 15 eller 7,5 studiepoengsemnene er likevel utformet med tanke på at de skal kunne gi faglig progresjon i forhold til basisemnene, og forberede studentene på å gå videre til mastergrad. Både pensum, undervisning og eksamen vil bli lagt opp med disse to målene for øye. Det innebærer at studenter som ikke har basisemnene i historie, selv har ansvar for å skaffe seg nødvendig faglig grunnlag for de aktuelle påbyggingsemnene.

Emner på HIST3100 er mastergradsemner. Det er eget opptak til MA-studiet. HIST3115 er et fritt emne.

NB: Alle emnekoder som slutter på **0 er 15** studiepoengsemne, de som slutter på **5 er 7,5** studiepoengsemne.

All litteratur kan kjøpes hos Tapir også alle kompendier.

INNHold:	Undervisning	side
HIST1100: Oversikt over eldre historie fram til 1750	Høst-03	5
HIST1200: Oversikt over nyere historie etter 1750	Vår-04	6
HIST1505: Innføring i historisk teori og metode	Høst-03	7
HIST2105: Vikinger, kristning og rikssamlinger	Høst-03	8
HIST2110: Nidaroskirken og Nidarosdomen - den norske middelalderkirken i norsk, norrøn og europeisk kontekst	Høst-03	9
HIST2115: Røtter til vår sivilisasjon - Antikk og tidlig middelalder	Vår-04	11
HIST2205: Senmiddelalderen - transformasjonen av Vest-Europa og Norden ca 1350 - 1520	Vår -04	12
HIST2215: Inn i nytida - norsk og europeisk historie ca 1520-1600	Vår -04	13
HIST2315: Kunnskapshistorie	Vår-04	14
HIST2420: Økonomiske historie i nyere tid	Høst-03	15
HIST2505: Maskiner og fabrikker	Høst-03	17
HIST2595: Form, funksjon og industrialisering	Vår-04	18
HIST2605: Norsk nasjonsbygging i internasjonal kontekst	Høst-03	19
HIST2610: Stat og samfunn etter 1900	Høst-03	20
HIST2810: Stormaktspolitikk etter 1900	Vår-04	21
HIST2850: Afrikansk historie	Høst-03	22
HIST2920: 1900-tallets Øst- og Sentraleuropa	Vår-04	24
HIST2925: Statsborgerskapets historie i 1900-tallets	Vår-04	25
HIST3105: Innføring i historisk forskning	Høst-03	26
HIST3115: Historiefagets teori og metode	Høst-03	27
HIST3210: Emner fra middelalderhistorie	Vår-04	28
HIST3220: Arbeidshistorie fra forrige århundre	Vår-04	29

Pensumlister for BA i Kulturminneforvaltning

BA i Kulturminneforvaltning er et programmert studium sammensatt av emner fra fire institutt. De fleste av emnene er åpne for alle, men av ressurs hensyn er noen emner begrenset til de som er tatt opp på programmet. Disse emnene er merket særskilt.

Innhold	side
HIST1070: Introduksjon til kulturvern. IKKE ÅPENT	31
HIST1200: Oversikt over nyere historie etter 1750	5
GEOG1507: Mennesket endrer landskapet	34

HIST1100: Oversikt over eldre historie fram til 1750

Emnet gir en grunnleggende innføring i utviklingslinjer og sentrale historiske problemer fra antikken fram mot den franske revolusjonen. Norsk og europeisk historie blir sett i sammenheng innenfor et bredt samfunnshistorisk perspektiv.

Emnet er en obligatorisk del av bachelorutdanningen i historie, samt i bachelorprogrammene i samfunnskunnskap og kulturminneforvaltning.

Pensum	antall sider
Meyer, Chr.: <i>Antikkens historie – Høvdingdømme, bystat, imperium.</i> s 11-28, 72-124, 182-209 og 242-349	ca 200
Bagge, Sverre: <i>Europa tar form.</i> Cappelen 1986	ca 300
Imsen, Steinar: <i>Europa 1300-1550.</i> Universitetsforlaget 2000	ca 200
Ågren, Kurt: <i>Et nytt Europa.</i> Aschehougs verdenshistorie, bd 8	ca 200
Krag, Claus: <i>Norges historie fram til 1319,</i> Universitetsforlaget 2000: 28-131 og 208-244	140
Moseng/Opsahl/Pettersen/Sandmo: <i>Norsk historie I, 750-1537,</i> Tano 1999: 129-403	275
Ersland, Geir Atle og Sandvik, Hilde: <i>Norsk historie 1300-1625,</i> Univ.forl. 1999: 141-247	107
Dyrvik, Ståle: <i>Norsk historie 1625-1814,</i> Univ.forl. 1999: 11-188	<u>178</u>
	Samlet sidetall ca 1600

Med til pensum hører også kilder fra tida før 1750. Orientering om dette ved semesterstart.

HIST1200: Oversikt over nyare historie etter 1750

Emnet gjev ei brei innføring i viktige utviklingslinjer og sentrale problem i historia etter 1750. Oversikta femner så vel europeisk og global historie som norsk historie, og eit viktig perspektiv er å sjå norsk utvikling mot ein internasjonal bakgrunn. Tilnærminga er breitt samfunnshistorisk, og eit viktig mål er å sjå ulike samfunnsfelt i samanheng med kvarandre.

Pensum	antall sider
Dyrvik, Ståle: ” <i>Norsk histoie 1625-1814.</i> ” Samlaget 1999: 191-228 og 231-268	77
Pryser, Tore: ” <i>Norsk historie 1814-1860.</i> ” Samlaget 1999	280
Nerbøvik, Jostein: ” <i>Norsk historie 1860-1914.</i> ” Samlaget 1999	250
Furre, Berge: ” <i>Norsk historie 1914-2000.</i> ” Samlaget 2000	350
Blom, Ida og Sogner, Sølvi (red.): ” <i>Med kjønnspektiv på norsk historie.</i> ” Cappelen 1999: 135-296	161
Bulliet, Crossley et al.: ” <i>The Earth and Its Peoples.</i> ” Second ed. Houghton Mifflin 2001: 569-903	334
Palmer, R.R., Colton, Joel, Kramer, Lloyd: ” <i>A history of the Modern World</i> ” 9. ed.: 295-389, 427-574, 613-666, 697-800 og 833-950	517

Sidene frå Bulliet og Palmer omtalar i stor grad same hendingane, men frå ulike innfallsvinklar. Dermed overlappar dei på ein måte kvarandre, og sidetala kan i pensumsamanhang ikkje utan vidare leggjast saman sjøl om studentane må lesa begge framstillingane for å jamføra dei.

Samla sidetal blir dermed ca 1700.

HIST1505: Innføring i historisk teori og metode

Ansvarlige for emnet: Ingar Kaldal

Emnet gir en innføring i hvordan kunnskap om fortida blir til. Spørsmålene om historieskrivingens utvikling og om hvordan historie har blitt forstått, framstilt og brukt inngår i emnet, som er en obligatorisk del av bachelorutdanningen i historie. En viktig arbeidsmåte vil være lesing og tolking av tekster om fortida fra ulike perioder og av ulik karakter.

Oversyn	antall sider
Bøker	
Knut Kjeldstadli. <i>Fortida er ikke hva den en gang var</i> . Oslo 1999	300
William Kelleher Storey. <i>Writing History. A guide for students</i> . Oxford University Press 1999	110
Ingar Kaldal. <i>Frå sosialhistorie til nyare kulturhistorie</i> . Oslo 2002	115
I kompendium	
Jens Arup Seip. Fra embedsmannsstat til ettpartistat. I Jens Arup Seip (red.). <i>Fra embedsmannsstat til ettpartistat og andre essays</i> . Oslo 1963: 7-42	35
Edvard Bull. Fra bøndernes og husmennenes samfunn til den organiserte kapitalisme. I Ottar Dahl m.fl. (red.). <i>Makt og motiv : et festskrift til Jens Arup Seip 1905 - 11. oktober – 1975</i> . Oslo 1975: 225-264	40
Ernst Sars. Historisk indledning til Grundloven. I Ernst Sars. <i>Samlede værker. Tredie bind</i> . Kristiania og Kjøbenhavn 1912: 430-445, 450-451, 484-493, 522-525 og 541-549	35
Marc Bloch. 'Indledning' og 'Historien , mennesket og tiden'. I Marc Bloch. <i>Forsvar for historien eller Historikerens Håndværk</i> . København 1964: 15-41	26
Kjelder og historiske tekstar som blir brukte i undervisninga (vil bli kopierte opp og distribuerte når undervisninga er i gang)	<u>80</u>
Til sammen	741

HIST2105: Vikinger, kristning og rikssamling

Ansvarlige for emnet: Birgit Sawyer

Emnet tar utgangspunkt i 700-tallets Europa, da den livlige handelen mellom Nordvesteuropa og Østersjøområdet var i sin begynnelse. Emnet følger utviklingen i det karolingiske riket, misjonen i Norden, den tidlige kirkeorganisasjonen og opprettelsen av biskop- og erkebiskopsetene. Vikingenes aktiviteter, handel og kolonisasjon kommer til å bli studert og ellers de tette kontaktene mellom Norden og det øvrige Europa som ble følgene. Til slutt skal rikssamlingene og utviklingen mot dansk, norsk, islandsk og svensk statsbygging behandles.

Grunnleggende	antall sider
Per Sveaas Andersen, <i>Samlingen av Norge og kristningen av landet 800-1130</i> , Oslo, 1995: 11-201	190
Knut Helle, <i>Norge blir en stat; 1130-1319</i> , Oslo 1974 (eller senere): 13-93	80
Niels Lund (red.): <i>Norden og Europa i vikingtid og tidlig middelalder</i> , København 1993: 9-77 og 163-194	100
Birgit & Peter Sawyer, <i>Medieval Scandinavia; from Conversion to Reformation, c. 800-1500</i> , University of Minnesota Press 1993 (tiden før 1200 i hvert kapittel)	150
Vikinger	
P. Sawyer (ed.), <i>The Oxford Illustrated History of the Vikings</i> , Oxford 1997: 1-47, 110-181 og 250-261	113
Misjon	
Dagfinn Skre, Missionary Activity in Early Medieval Norway; Strategy, Organization and the Course of Events, <i>Scandinavian Journal of History</i> , 1998, 23: 1-19	19
Rikssamling	
Marit S. Vea (red.), <i>Rikssamlingen og Harald Hårfagre</i> , Karmøyseminaret 1993	<u>161</u>
Til sammen:	763

HIST2110: Nidaroskirken og Nidarosdomen – den norske middelalderkirken i norsk, norrøn og europeisk kontekst

Ansvarlige for emnet: Steinar Imsen og Øystein Ekroll

Dette tverrfaglige 15 studiepoengs emnet handler om historien til det norske erkebispedømmet i middelalderen og det kirkelige anlegget på Nidarnesplataet. Emnet, som er et regulært tilvalgsemne i historie under bachelorgraden, utgjør samtidig den teoretiske delen av guideutdannelsen ved Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider. Kronologisk vil hovedvekten bli lagt på tidsrommet fra 1152/53 til 1537, men ved en viss overskridelse av periodegrensene særlig når det bygningshistorien. Det kirkehistoriske pensumet vil bestå av en oversiktsdel, som søker å trekke opp hovedlinjene i Nidaroskirkens historie, samt se den historiske utviklingen mot en felleskirkelig europeisk bakgrunn, og en tematisk del med konsentrasjon om erkesetet, bispedømmet og kirkeprovinsen.

NIDAROSKIRKEN

Oversikten

	antall sider
Leif Grane, <i>Kirken i den europæiske middelalder</i> , København 1999: 67-252	186
A.O. Johnsen, "Fra den eldste tid til 1252", i <i>Nidaros erkebispestol og bispesete</i> , red. A. Fjellbu 1955: 204-43	40
Lars Hamre, "Unionstiden 1450–1523", s. st.: 453-525	73
Oluf Kolsrud, <i>Noregs kyrkjesoga</i> , 1958: 270-91	22
Steinar Imsen, "Nidarosprovinsen", i S. Imsen (red.) <i>Ecclesia Nidrosiensis</i> , 2003:	
Sverre Bagge, "Den heroiske tid – kirkereform og kirkekamp 1153–1214", s. st.:	
Eldbjørg Haug, "Konkordat–konflikt–privilegium. Sættargjerden som indikator på forholdet mellom stat–kirke fra Magnus Lagabøte til Christian I", s. st.:	

Erkesetets grunnleggelse og reformarbeidet ca. 1150–1202.

O.A. Johnsen i <i>Nidaros erkebispestol og bispesete</i> , red A. Fjellbu, 1955: 34-57 og 69-140	96
Torfinn Tobiassen, "Tronfølgelov og privilegiebrev", <i>Historisk Tidsskrift</i> 1964: 181-273	93
Eirik Vandvik, <i>Erkebiskop Eystein som politiker</i> , Særtrykk utgitt av Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider 1961.	
Erik Gunnes, <i>Erkebiskop Øystein</i> . 1996: 50-73 og 99-171	97
Kilder: <i>Canones Nidrosiensis</i> , Magnus Erlingssons kroningsed, Magnus Erlingssons tronfølgelov, Magnus Erlingssons privilegiebrev. (Samtlige publisert med oversettelse i <i>Norske middelalderdokumenter</i> v. Bagge et al. 1973)	

Erkesetet, bispedømmet og kirkeprovinsen

Lars Hamre, "Striden mellom erkebiskop Jørund og domkapitlet i Nidaros", i S. Imsen <i>Ecclesia Nidrosiensis</i> , 2003:	
Jón Viðar Sigurðsson, "Island og Nidaros", s. st.	
Barbara E. Crawford, "The Bishopric of Orkney", s. st.	
Anne Marit Hamre, "Visitasen", s. st.	
Jan Brendalmo, "Kirker og sogn på den trønderske landsbygda", s. st.	
Lars Ivar Hansen, "Trondenes kannikegjeld", s. st.	
Audun Dybdahl, "Nidaros erkesetes økonomi", s. st. ca.	
Kilder: Sættargjerden i Tunsberg (i <i>Norske middelalderdokumenter</i> med oversettelse), vitnebrev om domkapitlets rettigheter 1294 og Tautraforliket 1297	

(i oversettelse hos Lars Hamre 2003), utdrag fra Aslak Bolts jordebok.
v. Gunnar Jørgensen 1987:

NIDAROSDOMEN

Generelt

- Nicola Coldstream, *The Decorated Style. Architecture and Ornament 1240–1360*: 7-60. 54
Eric Fernie, *The Architecture of Romanesque England*, London 2000: 89-152 64
Christopher Wilson, *The Gothic Cathedral. The Architecture of the Great Church 1150–1350*, London 1990: 72-91 og 160-188 49

Nidarosdomen

- Anne Anker, “Trondheim domkirkes vestfront I middelalderen: Fransk dommedag på engelsk skjermfasade?” *FNFMBÅ* 1971: 69-81 13
Peter Anker, ”Høymiddelalderens skulptur i stein og tre”, i *Norges kunsthistorie* bd. 2, Oslo 1991: 159-185 26
Gunnar Dambolt, *Nidarosdomen – fra Kristkirke til monument*, Oslo 1997: 154-70 17
Øystein Ekroll, *Med kleber og kalk. Norsk steinbygging i mellomalderen 1050–1550*, Oslo 1997: 17-128 112
Hans-Emil Lidén, ”Middelalderens steinarkitektur i Norge”, i *Norges kunsthistorie* bd. 2, Oslo 1981: 1-26 og 67-85 94
Hans-Emil Lidén, ”Oktogon og langkor. Et forsøk på analyse av korordningen i Trondheim domkirke i 1200-årene”, i *Det norske Videnskabs-akademi, Årbok 1980* og i *En gullgubbe. Festskrift til Hans-Emil Lidén*,: 94-109 16
Dag Myklebust, ”Domkjærka no igjæn?!”. *FNFMBÅ* 1984: 25-45 21
Merete Røskaft, ”St. Olav – konge og helgen” i *Guidebok* 1995.
Per Storemyr, ”Stein til kvader og dekor i Trøndelags middelalderkirker”, i S. Imsen (red.) *Ecclesia Nidrosiensis*, 2003.

Glassmalerier

- Audhild Faye, *Glassmaleriene I Nidaros domkirke*, Trondheim 2000: 6-9, 32-37, 98-101 og 126-130 19
Gerhard Fischer, *Gjenreisning i 100 år 1869-1969*,: 69-77 og 130-141 21
Torgeir Havgar, *Glassmaleriene i Nidarosdomen* (guide) 42

Skulptur

- Harry Fett, *Billedhuggerkunsten i Norge under Sverreætten*, Kristiania 1908: 21-24, 44-62 og 74-94 61
Gerhard Fischer, *Gjenreisning i 100 år 1869-1969*: 69-77 og 130-41 21
Øivind Lunde, *Vestfrontens skulpturer*, Trondheim 2003.

Erkebispegården

- Gerhard og Dorothea Fischer, “Erkebispegården i Trondheim”. *FNFMBÅ* 1975. 3-41 39
Trygve Lysaker, “Kongsgård og kruttlager”, i *Guidebok* 1995: 52-62 11
Sæbjørg Walaker Nordeide, ”Erkebispegården til 1537” i *Guidebok* 1995: 44-52 8

HIST2115: Røtter til vår sivilisasjon – Antikk og tidlig middelalder: Fra Romerriket til høymiddelalder

Ansvarlige for emnet: Tore Iversen

Fordypningsemnet tar sikte på å belyse lange og basale utviklingslinjer i våre europeiske og nordiske samfunn. Et sentralt perspektiv i utviklingen vil være spørsmålet om brudd eller kontinuitet. Historisk forskning understreker nå mer en kontinuitet fra antikk til middelalder. Et viktig perspektiv vil også være kulturpåvirkning «fra sentrum til periferi», dvs. fra middelhavsområdet til Nord-Europa og Norge. Vi skal skissere et politisk, et religiøst-kulturelt og et økonomisk-sosialt lengdeperspektiv. Et viktig tema blir hvordan det kristne Europas identitet blir dannet versus det islamske Asia-Afrika.

Pensum (*kompendium)	antall sider
Colin Wells: <i>The Roman Empire</i> , Fontana History of the Ancient World – paperback 1992	271
Roger Collins: <i>Early Medieval Europe</i> Macmillian History of Europe – paperback 1993: 218-422	204
Peter Brown: <i>The World of Late Antiquity</i> , Library of World Civilization – paperback 1989	203

Følgende artikler fra Leslie Webster and Michelle Brown (ed.), *Transformation of the Roman World AD 400-900*, Berkely 1997 er i kompendium:

- *Evangelos Chrysos: *The empire in east and west* (s. 9-18)
- *Javier Arce: *Orium et negotium: the great estates, 4th-7th century* (s. 19-33)
- *Walter Pohl: *The barbarian successor states* (s. 33-47)
- *Stéphane Lebecq: *Routs of change: Production and distribution in the West (4-700)* (s. 67-78)
- *Avril Cameron: *Cult and worship in east and west* (s. 96-110)
- *Ian Wood: *The transmission of ideas* (s.111-127)

I tillegg kommer:

- *Ole Steinar Tøtlandsmo: *Før Norge ble Norge. Politiske forhold på Sørvestlandet i Vikingtid* (s.1-54)
- *Bente Magnus: *Veien til og fra Miklagard. Kontakten mellom Norge og det østromerske riket før vikingtiden* (19s.)
- *Egil Mikkelsen: *Arabisk sølv og nordens guder. Islam i vikingtidsfunn* (11s.)
- *Sverre Bagge: *Harald Hardråde i Bysants: To fortellinger, to kulturer* (22s.)
- *Sverre Bagge: *Det politiske menneske og det førstetlige samfunn* (18s.)
- *Christian Meyer: *Hvorfor blev det Socrates og Caesar, og ikke en Djengis Khan eller en Attila?* (25s.)

ca. 230
Til sammen: 911

HIST2205: Senmiddelalderen - transformasjonen av Vest-Europa og Norden ca 1350-1520

Ansvarlige for emnet: Harald Nissen

I dette emnet vil vi gå nærmere inn på den rekke av de kriser som gjensøkte Vest-Europa og Norden i senmiddelalderen. Tematikken vil spenne fra pestepidemier, bondeopprør og over til statsoppløsnings tendenser. Disse temaene vil bli brukt til å utdype og forklare den nye type fyrstemakt som vokser fram i denne perioden. Kalmarunionen i Norden vil her stå sentralt.

Pensum	antall sider
Esben Albrechtsen: <i>Fællesskabet bliver til 1380 – 1536</i> . Danmark-Norge 1380-1814. bind 1, Oslo 1997: 23-344	322
Steinar Imsen: <i>Norges nedgang</i> , Oslo 2002: 7-104	98
*Lars Hamre: <i>Stat og kyrkje i seinmellomalderen. Nokre hovudliner</i> . Oslo 1973	93
John Aberth: <i>From the brink of the apocalypse: confronting famine, war, plague, and Death in the later middle ages</i> . London 2001: 1-263	<u>263</u>
Til sammen	776

* Kompendium

HIST2215: Inn i nytida – norsk og europeisk historie ca 1520-1660

Ansvarlige for emnet: Steinar Supphellen

Emnet tek føre seg tema som reformasjon, motreformasjon, konfesjonalisme og religionskrigar som bakgrunn for framveksten av den nye sterke statsmakta i Europa. I Danmark-Noreg er tida frå 1536 til 1660 den gylne perioden for dansk adelsstyre, men også ein periode med ei indre utvikling som viste seg å føra fram mot einevaldsstaten.

Pensum	antall sider
R.Bonney: <i>The European Dynastic States 1494–1660</i> . Oxford 1991: 1-76, 109-241 og 305- 473, resten av boka bør lesast cursorisk.	376
Ståle Dyrvik: <i>Truede tvillingriker 1648-1720</i> , Univ.forlaget 1998:13-90	70
Øystein Rian: <i>Den aristokratiske fyrstestaten</i> , Univ.forlaget 1997	<u>350</u>
Samla sidetal	ca 800

HIST2315: Kunnskapshistorie I – tidlig nytid

Ansvarlige for emnet: Steinar Supphellen

I dag snakkar vi om at vi lever i eit kunnskapssamfunn, og kunnskap i ulike former har vore viktig i alle samfunn.

Frå 1600- og 1700-talet vart det meir enn før tale om opplysning og kunnskap som ein viktig del av samfunnsutviklinga både ute i Europa og på den heimlege arena. Verdsbiletet hadde endra seg, trykkkunst og lesekunne gav nye vilkår for kunnskapsspreiing, skolar for større deler av befolkninga vart oppretta, yrke tok til å bli profesjonaliserte, kyrkje- og statsmakt fekk kontrollproblem. Mange viktige trekk i både stats- og samfunnsutvikling er nært knytta til forhold som vi her ønskjer å studera under nemninga kunnskapshistorie.

Pensum	antall sider
Amundsen/Laugerud: <i>Norsk fritenkerhistorie 1500-1850</i> , Oslo 2001: 100-273 1	73
Apelset/Døssland: <i>Hans Strøm (1726-1797) – eit utsnitt frå norsk opplysningstid</i> . Seminarrapport, Høgskulen i Volda 1997	60
Bruke, Peter: <i>A Social History of Knowledge</i> , Polity/Blackwell 2000	212
Collett, John Peter: <i>Historien om universitetet i Oslo</i> , Univ.forlaget 1999: 11-69	58
Feldbæk, Ole: <i>Nærhed og adskillelse 1720-1814</i> , Univ.forlaget 1997: 105-151, 241-307	132
Shapin, Steven: <i>Den vitenskapelige revolusjonen</i> , Spartacus 1999 (eller engelsk utgåve)	<u>158</u>
	Samla sidetal ca 790

HIST2420: Økonomisk historie i nyere tid

Ansvarlig for emnet: Gyorgy Peteri

Dette emnet gir en innføring i hovedtrekkene i norsk og internasjonal økonomisk historie med vekt på det 20. århundre. Den internasjonale delen legger hovedvekten på europeisk utvikling og trekker linjer tilbake til det moderne gjennombruddet på 1800-tallet. Et viktig mål er å koble kunnskap om generelle internasjonale utviklingstrekk til norsk erfaring. Pensum har ulik vanskelighetsgrad. Artikkelstoffet har som mål å gi studenten forståelse av hvordan historikeren resonnerer og hvordan man bruker begreper. Artikkene er også viktige da de og kaster lys over begge.

Teori og historiografi (Artikkelstoff m.m.)	antall sider
William Parker (red.), <i>Economic History and the Modern Economist</i> , Oxford 1987: 1-59	60
Artikkelsamlingen består av korte bidrag av William Parker, Kenneth Arrow, Robert E. Solow, Paul A David and Peter Temin	
*Helge W. Nordvik, Gjennom krise til vekst? – Norsk økonomisk historie 1970-1995, <i>Historisk tidsskrift</i> 1996,1-2: 224-238	15
*John Habakkuk, Economic History and Economic Theory i Felix Gilbert og Stephen R. Graubard (ed.), <i>Historical Studies Today</i> , New York 1972: 27-44	18

Oversikt

A.G.Kenwood and A.L. Lougheed, <i>The Growth of the International Economy 1820-1990. An Introductory Text</i> , London 1992	320
Fritz Hodne og Ola Honningdal Grytten, <i>Norsk Økonomi 1900-1990</i>	300
Derek H. Aldcroft, <i>The European Economy 1914-1990</i> , London 1993	280
Sidney Pollard, <i>The International Economy Since 1945</i> . London 1997	120
William J. Barber, <i>A History of Economic Thought</i> , Harmondsworth 1967	100-120

Artikkelstoff m.m. - internasjonalt

C. J. Schmitz, <i>The Growth of Big Business in the United States and Western Europe 1850-1939</i> , Cambridge 1993: 1-87	88
*Sidney Pollard, The Industrial Revolution - An Overview” i M. Teich and R. Porter (ed.), <i>The Industrial Revolution in National Context, Europe and U.S.A.</i> Cambridge 1996: 371-388	18
*Colin Leys, Development Theory & the African Tragedy, i <i>The Rise & Fall of Development Theory</i> , Bloomington, Indiana 1996: 199-206	7

Artikkelstoff - nasjonalt

*Harald Espeli, Eplekrigens forhistorie. Om utviklingen av det norske importvernet for jordbruksvarer i E. Hovland, E. Lange og S. Rysstad (red.), <i>Det som svarte seg best. Studier i økonomisk historie og politikk</i> , Oslo 1990: 129-141	13
*Helge W. Nordvik, Penge- og valutapolitikk, bank og kredittvesen og krisen i norsk økonomi på 1930-tallet, i E. Hovland, E. Lange og S. Rysstad (red.), <i>Det som svarte seg best. Studier i økonomisk historie og politikk</i> , Oslo 1990: 177-191	15
*Jan Tore Klovland, Industrivekst uten planøkonomi: Nye beregninger av veksten i industriproduksjon i Norge 1927-1939, i B. L. Basberg, H. W. Nordvik og G. Stang (red.), <i>I det lang løp. Essays i økonomisk historie tilegnet Fritz Hodne</i> , Bergen 1997, s. 101-122	22

*nut Sogner, <i>Lederkapitalisme på norsk. Hafslund mellom aksjonærer og internasjonal kapitalisme</i> , ms.	25
Francis Sejersted, <i>Demokratisk kapitalisme</i> , Oslo 1993: 47-105 og 163-208:	105
De gjeldende artiklene er: <i>En teori om den økonomiske og teknologiske utvikling i Norge i det 19. århundre</i> og <i>Den norske Sonderweg</i>	
*Olav Wicken, Teknologi, stat og innovasjoner, et perspektiv på framveksten av norsk høyteknologisk industri, i O. Wicken (red.), <i>Elektronikkentreprenørene. Studier av norsk elektronikkforskning og –industri etter 1945</i> , Oslo 1993: 246-272	<u>27</u>
Til sammen:	1515

HIST2505: Maskiner og fabrikker

Ansvarlig for emnet: Håkon W. Andersen

Emnet gir en oversikt over formingen av og dynamikken i det moderne teknologiske samfunnet fra opplysningstiden på 1700-tallet til dagens globaliserte verden. En hovedvekt vil bli lagt på å forstå teknologi i en samfunnsmessig og kulturell kontekst og hvorledes teknologisk endring og samfunnsmessig og kulturell endring henger sammen. En sentral del er å se norsk utvikling i et større internasjonalt perspektiv.

Emnet er valgfritt påbyggingsemne i bachelorutdanningen i historie, og kan innpasses i andre bachelorprogram som frie studiepoeng. Sammen med **KULT2203 Ting og tegn** gir det en bred innføring i moderne teknologihistorie.

Pensum	antall sider
Manuel DeLanda: <i>War in the Age of Intelligent Machines</i> : Paperback 200 pages (4 February, 1992), Zone Books; ISBN: 0942299752: 1- 125	125
David Landes: <i>The Wealth and Poverty of Nations: Why Some Are So Rich and Some So Poor</i> ; Paperback 661 pages (1 April, 1999), Abacus; ISBN: 0349111669: 186-309 og 422- 524	225
Ruth Schwartz Cowan: <i>A Social History of American Technology</i> Paperback 352 pages (3 July, 1997), Oxford University Press Inc, USA; ISBN: 0195046056: 67-273	207
Kompendium i HIST 2505 Fabrikker og maskiner	<u>ca. 150</u>
	Til sammen ca 750

HIST2595: Form, funksjon og industrialisering

Ansvarlig for emnet: Håkon W. Andersen

Kurset er et genuint tverrfaglig studium i form, funksjon og industrialisering i et tidsperspektiv som dekker fortid, samtid og framtid. Lærere både fra Dragvoll og Gløshaugen vil delta i undervisning og ekskursjoner. Diskusjoner, øvinger, feltobservasjoner og litteraturstudier vil utgjøre sentrale deler av kursets arbeidsform. Grenseflaten mellom estetikk, produksjonsteknikk, historie og kulturstudier vil bli særlig vektlagt og det blir krevd aktiv og åpen deltakelse av studentene.

Pensum vil foreligge ved undervisningstart våren 2004

HIST2605: Norsk nasjonsbygging i internasjonal kontekst

Ansvarlig for emnet: Anders Kirkhusmo

Emnet dreier seg om nasjonsbyggingen i Norge og forholdet mellom staten og nasjonen sett i et internasjonalt perspektiv. Det fantes ulike tanker og program om innholdet i "det norske". I løpet av 1800-tallet bidro de til å utvikle en klarere norsk identitet i styreform, politikk, språk, kultur og utdanning. Denne identiteten ble en viktig faktor for å forstå oppløsningen av unionen mellom Norge og Sverige i 1905 og fullbyrdelsen av nasjonalstaten Norge. Utviklingen var imidlertid ikke unik, og emnet tar sikte på å se dannelsen av nasjonalstaten Norge i et europeisk og komparativt perspektiv.

Innføring i teorier og begreper

antall sider

Øivind Østerud, *Nasjonenes selvbestemmelsesrett*, Oslo 1984 155

Om det nasjonale i Europa med eks. fra Italia, Tyskland og Serbia/Jugoslavia

Timothy Baycoft, *Nationalism in Europe 1789-1945*, Cambridge Perspectives in History, Cambridge University Press 1998 85

Hagen Schulze: *States, Nations and Nationalism. From the Middle Ages to the Present*. I engelsk oversettelse 1994: 1997-236 130

*Lars-Arne Nordborg: *Det streke Europa 1815-1870*. B. 11 i Aschehougs Verdenshistorie, Oslo 1986: 226-264 25

Svein Mønnesland: *Jugoslavia før og etter*. 4. utgave 1999: 14-60, 89-109 og 152-205 90

Norge

Øystein Sørensen (red): *Jakten På Det Norske. Perspektiv på utviklingen av en norsk nasjonal identitet på 1800-tallet*, Oslo 1998: 11-74, 112-205, 248-285, 357-383 175

*Per Fuglum, *Unionen rakner*, i bind 12 i Knut Mykland (red): *Norge i støpeskjeen 1814-1920, Norges historie*, Cappelen 1974: 75-130 34

Historiografi

*Jens Arup Seip, *Fra embetsmannsstat til ettpartistat*, Universitetsforlaget 1964: 67-85 19

*Trond Nordby, *Norsk nasjonalisme som historisk problem*, Nytt Norsk Tidsskrift, 1986, 1: 65-79 15

*Per Fuglum, 1905. *En forskningsoversikt*, Historisk Tidsskrift, 1980, 2: 15

*Anders Kirkhusmo, *1905 i historiografisk lys*, stensil 1976 25

Til sammen: 768

HIST2610: Stat og samfunn etter 1900

Ansvarlig for emnet: Svein Dahl

Et trekk ved det 20. århundre i vår del av verden har vært utviklingen av en stadig sterkere statsmakt. Dette studieemnet tar opp spørsmålet om statens rolle og funksjon i samfunnsstyringen i Norge, med særlig blick på statlige inngrep i det økonomiske liv og i interessekonfliktene som utspant seg der. Det oppsto stadig politisk strid om hvor sterkt og på hvilke måter staten skulle gripe inn. Pensumlitteraturen gjør rede for og diskuterer i denne sammenheng særlig tre forklaringstyper, 1) den politisk/ideologiske strid mellom sosialister, liberalere og konservative, 2) den vitenskapelige økonomisk-teoretiske debatt og den faktiske sosiale- og økonomiske utvikling.

Pensum	antall sider
Trond Bergh, <i>Arbeiderbevegelsens historie i Norge, 5. Storhetstid 1945-1965</i> , Tiden Norsk Forlag, Oslo 1987: 160-250	90
Ådne Cappelen, <i>Inntektspolitikken i Norge i etterkrigstida</i> , Vardøger, 1981, 11	20
Svein Dahl, <i>Høyre og staten</i> , Universitetsforlaget, Oslo 1985: 92-168	75
Rolf Danielsen, <i>Høyres historie 2. Borgerlig oppdemningspolitikk 1918-1940</i> , Cappelen, Oslo 1984: 236-260	25
Hans Otto Frøland, <i>Utvidet inntektspolitisk samarbeid som svar på ytre utfordringer</i> . Arena Working Paper No. 7, Oslo 1997	29
Berge Furre, <i>Mjølk, bønder og tingmenn</i> , Det Norske Samlaget, Oslo 1971: 153-180	28
Tore Grønlie, <i>Statsdrift</i> , s. 357-388, Tano 1989	30
Hanisch, Sjøilen og Ecklund, <i>Norsk økonomisk politikk i det 20. århundre</i> , Høyskoleforlaget, Kristiansand 1999	362
Trond Nordby, <i>Korporatisme på norsk 1920-1990</i> , Universitetsforlaget AS 1994	156
Per Maurseth, <i>Arbeiderbevegelsens historie i Norge 3. Gjennom kriser til makt 1920-1935</i> , Tiden Norsk Forlag, Oslo 1987: 331-346 og 532-578	60
Anne Lise Seip, <i>Veiene til velferdsstaten</i> , Oslo 1994: 125-145 og 357-383	46
Francis Sejersted, <i>Høyres historie 3. Opposisjon og posisjon 1945-1981</i> , Cappelen Forlag, Oslo 1984: 98-157 og 209-288	130
Hermod Skånland, <i>Inntektspolitikken dilemma – kan det løses?</i> , Cappelen Forlag, Oslo 1981	115
Rune Slagstad, <i>De nasjonale strateger</i> , Pax Forlag, Oslo 1998: 93-188 og 191-336 Kap. II Venstrestaten, s. 93-188 og kap. III Arbeiderpartistaten, s.191-336	245
Thomas Christian Wyller, <i>Utvidelsen av statens myndighetsområde i Norge under første verdenskrig</i> , Historisk Tidsskrift, 1959-60, 39	18
Til sammen:	1430

HIST2810: Stormaktspolitikk etter 1900

Ansvarlig for emnet: Tore T. Petersen

Innføring i forholdet mellom stormaktene fra 1900 og frem til i dag med særlig vekt på tysklandsproblemet frem til 1945 og den kalde krigen og USAs utenrikspolitikk etter 1945. I tillegg omhandler kurset Storbritannias internasjonale stilling på 1900-tallet, og konflikter i Midt Østen, Vietnam og det fjerne Østen i et stormaktsperspektiv.

Pensum

	antall sider
Joseph S. Nye, Jr., <i>Understanding International Conflicts: An Introduction to Theory and History</i> , New York 2000	255
Henry Kissinger, <i>Diplomacy</i> , New York 1994: 17-55 og 168-ut boka	ca 720
Vladislav Zubok og Constantine Pleshakov, <i>Inside the Kremlin Cold War</i> , London 1996	282
David Reynolds, <i>Britannia Overruled: British Policy & World Power in the 20th Century</i> , London 1991	<u>316</u>

De fleste bøkene finnes i paperback, men da med annet utgivelsesår enn det som står på pensumlisten.

Til sammen: 1583

HIST2850: Afrikas historie

Ansvarlig for emnet: Per Hernæs

Emnet gir en oversikt over hovedtrekk i det tropiske Afrikas historie (Afrika sør for Sahara) i perioden fra ca. 1700 og fram til idag. Formålet er å gi innsikt i viktige endringsprosesser i afrikanske samfunn i et lengre, historisk perspektiv. Afrika settes i en global sammenheng, og kontakt og interaksjon med omverdenen står sentralt. Både 'ytre' og 'indre' faktorer trekkes inn i en diskusjon av Afrikas utvikling.

Emnet er valgfritt påbyggingsemne i bachelorutdanninga i historie og obligatorisk del av bachelorprogrammet i afrikastudier.

Generelt (grunnbok)	antall sider
Jarle Simensen, <i>Afrikas historie</i> , kap 5-13, Oslo 1997: 121-416 eller	295
R.Oliver and A.Atmore, <i>Africa since 1800</i> , 4th edition, Cambridge 1994 for dem som har lagt opp Simensens bok til grunnfag i historie	297
P. Bohannan and P. Curtin, <i>Africa and Africans</i> , Waveland Press, 1995: 1-190	190
Jarle Simensen: Fra utforskningen av Afrikas historie, <i>Historisk Tidsskrift</i> , 1970: 312-356	44

Fordypning

Norsk misjon i Sør-Afrika (178s)

Jarle Simensen (red.), <i>Norsk misjon og afrikanske samfunn, Sør-Afrika 1850-1900</i> , Trondheim, 1984, kapitlene "Misjonærenes bakgrunn", "Zulukongedømmet: En bakgrunnsskisse" og "Zulukongedømmet, norske misjonærer og britisk imperialisme 1845-79" og "Misjon og sosial-kulturell endring i Zululand"	178
---	-----

Bistand og utvikling i Afrika (med trekk fra norsk bistandshistorie)

H. Alstadheim et.al, Nord-Sør/ Bistandskommisjonen: <i>Norsk Sør-politikk for en verden i endring</i> , UD februar 1995 (også utgitt som NOU: 1995:5): "Sammendrag av konklusjoner og anbefalinger fra Nord-Sør/ Bistandskommisjonen": s. ix-xxvi	17
D. A. Bräutigam, What Can Africa Learn from Taiwan? Political Economy, Industrial Policy, and Adjustment, <i>The Journal of Modern African Studies</i> 1994, 32,1: 111-138	27
T. Linné Eriksen (red.), <i>Den vanskelige bistanden</i> , Oslo 1987: 107-132 kap. 7, Tanzania: Fra underutvikling til krise	25
Finn Fuglestad, Vesten og verden i historisk perspektiv, <i>Internasjonal politikk</i> , 1986, 4-5: 99-116	17
Per Hernæs, <i>Modernizing Ghanaian Fisheries: The Need for 'Social Carriers' of Technology</i> , Oslo 1991	187
Anders Johansen, "Handlingens tid" i Thomas Hylland Eriksen (red.), Hvor mange hvite elefanter? Kulturdimensjonen i bistandsarbeidet, Oslo 1989: 87-112	25
T. O. Ranger Religion, Development and African Christian Identity, i K. Holst Petersen (red.), <i>Religion, Development and African Identity</i> , Uppsala 1987: 29-54	25
Lars Rudebeck, <i>Politics and Structural Adjustment in a West-African Village</i> , AKUT, Uppsala University sept. 1990:	20
Richard Sandbrook, The State and Economic Stagnation in Tropical Africa, <i>World Development</i> 1986, 14, 3: 319-32	23
S. P. Schatz, Structural Adjustment in Africa: a Failing Grade So Far, <i>The Journal of</i>	

<i>Modern African Studies</i> 1994, 32,4: 679-692	13
Jarle Simensen, Teknologitviking og mentalitetsendring. En tema- og problemskisse, i P.Fuglum og J.Simensen (red.), <i>Historie nedenfra. Festskrift til Edvard Bull</i> , Oslo 1984: 206-217	11
N. Chr. Stenseth et.al (red.), <i>Afrika: Natur, samfunn og bistand</i> , Oslo 1995: 491-617	126
Pensum: Del IV Bistanden	
Terje Tvedt. <i>Bilder av "de andre": Om utviklingslandene i bistandsepoken</i> , Oslo 1990: kapitlene "Dogmer i norsk bistandspolitikk": 37-89 og "Bistandsabstinens i Sør-Sudan": 154-173	<u>71</u>
Til sammen:	1294

HIST2920: 1900-tallets Øst- og Sentraleuropa

Ansvarlig for emnet: György Péteri

Kursen omfatter en stor del av de länderna vilka var Sovjetunionens trogna allierade inom Warszawa Pakten och Comecon. Idag är de medlemmar i NATO och är på väg in i den Europeiska Unionen. Det var detta område som under 1900-talet ofta kallades för ”det moderna Europas sjuka hjärta” för sina erfarenheter med våldsamma konflikter mellan olika nationer och nationaliteter och för sina ambitiösa men oftast frustrerade moderniseringsförsök. Kursen kommer därför att ge, förutom en allmän översikt av 1900-talets (huvudsakligen de kommunistiska regimernas) historia i Öst- och centrala Europa, djupare kunskaper i två riktningar: (a) Vi kommer att diskutera i större detaljer regionens etnopolitiska problem från fredsordningen efter det första världskriget och framåt. (b) Vi kommer att titta närmare på ett ”kvintessensiellt” modern samhällsfråga, vetenskapslivets villkor och dess förändringar under den kommunistiska epoken. Kursen kan med stor fördel kombineras med påbyggningskursen HIST 2925, ”Medborgarskapets historia i 1900-talets Europa – Judar, kvinnor och tattare i Öst och Väst”.

Pensum	antall sider
Ivan T. Berend, <i>Central and Eastern Europe 1944-1993. Detour from the Periphery to the Periphery</i> , Cambridge 1996, paperback edition: 1999, ISBN: 0521663520)	432
Rogers Brubaker, <i>Nationalism Reframed: Nationhood and the National Question in the New Europe</i> , Cambridge: Cambridge University Press, 1996	214
Norman Naimark & Leonid Gibianskii, eds., <i>The Establishment of Communist Regimes in Eastern Europe, 1944-1949</i> , Boulder 1997	312
Vladimir Tismaneanu, <i>Reinventing Politics: Eastern Europe from Stalin to Havel</i> , New York: The Free Press, 2001	348
György Péteri, <i>Academia and State Socialism. Essays on the Political History of Academic Life in Post-1945 Hungary and Eastern Europe</i> , New York 1998	<u>255</u>
Tilsammen:	1561

HIST2925: Medborgarskapets historia i 1900-talets Europa – Judar, kvinnor och tattare .i Öst och Väst

(Citizenship in 20th Century Europe – Jews, Women, and Gypsies East and West)

Ansvarlig for emnet: György Péteri

Denna kurs belyser valda aspekter av de civila, politiska och sociala rättigheternas historia i det moderna Europa genom ett närmare studium av historiskt utsatta samhällsgruppers (kvinnors, romers [zigenares] och judarnas) situation. Vi kommer att jämföra olika perioders och olika europeiska regioners historiska erfarenheter med utgångspunkt i en kritisk granskning av T. H. Marshalls klassiska teori om medborgarskap. Kursens litteratur kommer att fokusera på etnopolitiska och etnokulturella frågor men den också berör det så kallade civila och sociala medborgarskapets problematik. Kursen kan med fördel kombineras med påbyggningskursen HIST 2920, “1900-tallets Øst- og Sentraleuropa”

Pensum	antall sider
T. H. Marshall, <i>Citizenship and social class and othe essays</i> , Cambridge University Press, 1950 – republished by Pluto Press, London, 1992: 1-85	85
Martin Bulmer and Anthony M. Rees, eds., <i>Citizenship today: the contemporary relevance of T.H. Marshall</i> , London: UCL Press, 1996: 1-23 og 125-144	43
Rogers Brubaker, <i>Citizenship and Nationhood in France and Germany</i> , Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1992	270
Claire Duchon, <i>Women’s Rights and Women’s Lives in France 1944-1968</i> , London & New York: Routledge, 1994	253
Michael Burleigh & Wolfgang Wippermann, <i>The Racial State: Germany 1933-1945</i> Cambridge: Cambridge University Press, 1991, Part II. “The ‘Purification’ of the Body of the Nation”: 75-136	62
Zoltan Barany, <i>The East European Gypsies. Regime Change, Marginality, and Ethnopolitics</i> , Cambridge: Cambridge University Press, 2002, Parts I-II,	<u>ca. 150</u>
Til sammen:	863

HIST3105 Innføring i historisk forskning

Ansvarlig for emnet: Håkon W. Andersen og Birgit Sawyer

Emnet er en praksisrettet innføring i historie som forskningsfag for nye mastergradsstudenter, og skal i første hånd tjene som vegledning for studenten i overgangen fra å være konsument og mottaker av historisk kunnskap i form av historiefaglige tekster til selv å bli produsent. Refleksjon rundt egen praksis som tekstprodusent er et sentralt element i faget, som også gir en innføring i hvilke institusjonelle hjelpemidler historikeren kan benytte seg av.

Pensum

	antall sider
Harald Jørgensen, <i>Hovedoppgaven; skikk og bruk i oppgavearbeidet</i> , Oslo 1993	ca 140
Jules R. Benjamin, <i>A Student's Guide to History</i> , Boston & New York 2001 (8th ed.)	ca 220
Kurt Johannesson, <i>Ta ordet; 10 øvelser i praktisk retorikk</i> , Oslo 2003	ca 190
Jeremy Black & Donald M. MacRaid, <i>Studying History</i> (2nd ed.), London 2000: 87 og ut boka,	_____ ca 150
	Til sammen ca 700

HIST3115 Historiefagets teori og metode

Ansvarlig for emnet: Håkon W. Andersen og Birgit Sawyer

Emnet er en fordypning i historiefagets teoretiske grunnlag. Stoffet som behandles, vil ha tre hovedinnfallsvinkler: Historieskrivingens historie; teorier om historisk forskning og forståelse; og refleksjoner om fortolkinger og bruk av historien i samfunnet. Pensum vil dels være obligatorisk, dels selvvalgt ut ifra studentens egne faglige interesseområder.

Pensum

antall sider

Breisach, Ernst: *Historiography – Ancient, Medieval and Modern*, Chicago:

Univ. of Chicago press, 1994 eller senere.

ca 300

John Tosh (ed.): *Historians on History*, Harlow: Longman/Pearson , 2000

ca 200

Appleby, J., Hunt, L. og Jacob, M.: *Telling the truth about history*.

New York, Norton, 1994 eller senere: 1-90 og 160- 310

242

Til sammen ca 745

HIST3210 Emner fra middelalderhistorie

Ansvarlig for emnet: Tore Iversen

Pensum vil foreligge ca. 1.12.

HIST3220 Arbeidshistorie frå forrige århundre

Ansvarlig for emnet: Ingar Kaldal

Formålet med emnet er todelt: 1. Gi innsikt i historiske forhold og forandringar innanfor utvalde arbeidsarenaer på 1900-talet. 2. Gi trening i å reflektere kritisk over korleis historiske studiar av arbeid kan gjerast, og korleis ulike måtar å skrive på om arbeid tilskriv arbeidet, arbeidsbegrepet og arbeidshistoria ulike betydningar og innhald. Ein del av undervisninga vil bli gjort i form av seminar der studentane får gjere sine egne analysar og refleksjonar over pensum og kjelder. Av innlegg i diskusjonen om århundrets arbeidsliv, som vil bli teke opp til diskusjon, kan nemnast Charlie Chaplin sin film frå 1936, *Modern Times*, som harselerer over korleis det går med både arbeid og menneske i den moderne industrien. Sidan fleire av forfattarane på pensum høyrer til historikarmiljøet i Trondheim, kan det også bli aktuelt å halde eit seminar (truleg som avslutning av undervisninga siste veka før påske) der noen av dei blir inviterte til å diskutere ulike måtar å utforske og skildre arbeid i historia på. I løpet av semesteret vil det også bli arrangert minst ein ekskursjon til museer som viser fram historie om arbeid (for eksempel Sverresborg, Løkken, Røros?).

*= Finst som bok eller bør kunne lånast på bibliotek (resten vil bli samla i kompendium - innan semesterstart kan det bli gjort forandringar i kva delar av pensum som bør takast med i kompendium og ikkje).

Pensum	antall sider
Utvalgte historiske framstillingar om arbeid	
Anna Jorunn Avdem, <i>Husmorparadiset</i> . Oslo 2001. S. 8-158. (red. pga bilder)	110
Paul Tage Halberg. <i>Den stolte sliter</i> . Oslo 1993: 15-47, 207-242 348-391 og 416-438 (red. pga bilder)	90
Knut Kjeldstadli. <i>Jerntid. Fabrikksystem og arbeidere ved Cristiania Spigerverk og Kværner Brug fra omlag 1890 til 1940</i> . Oslo 1989: 17-138 og 446-476	150
Ingar Kaldal. <i>Arbeid og miljø ved Follafoss tresliper i Ranheim papirfabrikk 1920-1970</i> . Trondheim 1994: 18-92, 108-128, 196-201, 403-423 og 432-449	136
Hilde Gunn Slottemo. <i>Fabrikkarbeider, far og forsørger. Menn og mannlighet ved koksverket i Mo i Rana 1950-1980</i> . Trondheim 2003: 60-121	61
Berit Gullikstad. <i>Kvinnelig livsoppgave - mannlig lønnsarbeid? Kjønn og arbeid under velferdsstatens oppbygging ca 1945-1970</i> . Trondheim 2002: 261-321	60
Gro Hagemann. <i>Skolefolk. Lærernes historie i Norge</i> . Oslo 1992: 63-87 og 234-276	66
Dagfinn Slettan (red.). <i>Bondesamfunn i oppløsning</i> . Lesja 1989: 9-26 og 118-121	20
Historisk overblikk på organisering og regulering av arbeid	
*Bjørnhaug, Bjørnson m.fl. (red). <i>I rettferdighetens navn. LO i 100 år: 9-16, 7-126, 127-146 og 147-176</i>	165
Øyvind Bjørnson. <i>Kamp og krise: framveksten av et organisert arbeidsliv privat og offentlig sektor 1900-1940</i> . I: J. Heiret m.fl.(red.). <i>Arbeidsliv, historie og samfunn</i> . Oslo 2003: 45-108	113
Teoretiske og metodiske perspektiv for studie av arbeid	
E. P. Thompson. <i>Time, Work-Discipline, and Industrial Capitalism</i> . I: <i>Past & Present No 38/1967</i>	40
Patrick Joyce. <i>The historical meanings of work: an introduction</i> . I: P. Joyce (red.). <i>The historical Meanings of Work</i> . 1987: 1-31	30

*Andre Gorz. <i>Reclaiming Work. Beyond the Wage-Based Society.</i> Cambridge 1999:9-111	102
Ingar Kaldal: Skog, Arbeid og dagligliv i kvinners og menns fortellinger fra Trysil og Nord-Värmland etter 1920. I Kaldal m.fl. (red.). <i>Skogsliv. Kulturella processer i nordiska skogsbygder.</i> Lund 2000. S. 85-117	32
*Bo G. Nilsson. <i>Folkhemets arbetarminnen : en undersökning av de historiska och diskursiva villkoren för svenska arbetares levnadsskildringar.</i> Nordiska Museets Handlingar 121, Stockholm 1996: 9-27 og 189-240	68
*Ingar Kaldal: <i>Frå sosialhistorie til nyare kulturhistorie.</i> Oslo 2002: 5-17 og 75-106	43
Kjelder	
Kjelder som kan brukast til å studere arbeid – blir delt ut i undervisninga	100
Kjelde som eventuelt kan koplatt til besøk på gruvemuseet på Løkken:	100
*Ingvald Svinsaas. <i>I skyggen av et tårn</i> (roman om gruvemiljøet på Løkken). Oslo 1960. (vekta sidetallsutteljing)	
Av innlegg i diskusjonen om århundrets arbeidsliv, som vil bli teke opp til diskusjon, kan nemnast Charlie Chaplin. <i>Modern Times.</i> Film 1936	
Tilsammen	1486

HIST1070: Introduksjon til kulturvern

Ansvarlig for emnet: Tor Einar Fagerland

Emnet er et innføringskurs til bachelorprogrammet i kulturminnevern, og skal tas i første semester av studiet. Kurset er oppbygd av tre hovedelementer:

En innføring i kulturteori;

En oversikt over kulturvernets historie mot en allmenn historisk bakgrunn;

En innføring i kulturvernets institusjoner og de ordningene som styrer virksomheten.

Undervisningen foregår primært i seminarform. Ekskursjoner og institusjonsbesøk inngår også i kurset.

Pensum

antall sider

Kulturhistorie og kulturteori

Brit Berggreen: <i>Da kulturen kom til Norge</i> , 2. utg. 1994: 9-228	220
Anne Eriksen: <i>Historie, minne og myte</i> , 1999: 7-161	155
Bjarne Hodne: <i>Norsk nasjonalkultur. En kulturpolitisk oversikt</i> , 2. utg. 2002: 11-168	158
Troels Lund: <i>Daglig liv i Norden i det 16de aarhundrede</i> , 1. bok, Indledning	8
Sverre Steen: <i>Kulturhistorie, innledning til Norsk kulturhistorie</i> , bd.1, 1938: 1-18	18
<i>Norges kulturhistorie</i> , bd. 1, 1974, Innledning ved Ingrid Semmingen, Stephan Tschudi Madsen, Yngve Ustvedt	4

Kulturvernets historie og institusjoner

Sigrud Bø og Turid Følling Eilertsen: <i>Framover med fortida; innføring i miljø- og kulturvernarbeid</i> , 2. utg. 1994. s. 9-260.	252
Hans-Emil Lidén: <i>Fra antikviteten til kulturminne. Trekk av kulturminnevernets historie i Norge</i> , 1991: 9-109	100
<i>Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage.</i> http://whc.unesco.org/toc/main16.htm	10
<i>Fortid former framtid. Udfordringer i en ny kulturminnepolitikk</i> , NOU 2002:1, Del I: 23-43	21
<i>Kjelder til kunnskap og oppleving. Om arkiv, bibliotek og museum i ei IKT-tid og om bygningsmessige rammevilkår på kulturområdet</i> , St.meld. nr. 22 (1999-2000), kap. 3: Kulturpolitiske perspektiv på arkiv, bibliotek og museum i det neste hundreåret	9
Arne Bugge Amundsen (red.): <i>Museumskunnskap</i> , 2003.	250
Jones, Michael. 1998. En geografisk syn på miljøhistorie fra et historisk-geografisk landskapsperspektiv - med eksemplarer fra Finland. <i>Miljøhistoria idag och imorgon.</i> Rapport från en miljøhistorisk konferens vid Högskolan i Karlstad 9-10 april 1997 (red. Martin Johansson), 45-62. Karlstad (Högskolan i Karlstad, Forskningsrapport 98:5, Samhällsvetenskap, CHF - Centrum för historisk-filosofisk forskning)	18
Jones, Michael: <i>Kulturlandskapet - et ord med mange meninger.</i> <i>Spor</i> 8:2 (1989): 4-5, 49	2
Daugstad, Karoline, & Michael Jones: <i>Kulturlandskapet i forvaltningen- begrepsbruk og verdisyn. Jordbrukets kulturlandskap. Forvaltning av miljøverdier</i> (red. Erik Framstad, Ingunn B. Lid, Asbjørn Moen, Rolf A. Ims & Michael Jones), Oslo (Universitetsforlaget) 1998: 158-165	8
Ola Alsvik: <i>Fagfelt og folkerørsle. Norsk lokalhistorie i det 20. århundre</i> , Norsk lokalhistorisk institutt, 2. oppl. 1996: 1-19	19

Kulturvern og kjønn

Nytt om Kvinneforskning, 1/1994: Spesialnummer "Feministisk museumskritikk":

Kari Gaarder Losnedahl: Kvinne og museum, s. 5-10

Gro Mandt: Trenger vi en feministisk museumskritikk?, s. 11-19

Kari H. Karamé: Plass som fortjent?, s. 21-27 21

Kulturvern og etnisitet

Per Bjørn Rekdal: *Norsk museumsformidling og den flerkulturelle utfordringen*,

Norsk museumsutvikling 7:1999 (publisert i fulltekst (pdf-versjon)<http://www.abm-utvikling.no/publisert/fulltekst/nmu7-1999/NMU%207-1999.pdf>): 11-26 16

Unni Krogh og Sigrid Skålnes: *Samisk kulturminnevern. Evaluering av organiseringen*,

NIBR prosjektrapport 1998:22: 20-37 og 50-85 52

Til sammen: 1355

GEOG1507 Mennesket endrer landskapet

Ansvarlig for emnet: Gunhild Setten

Emnet gir studentene kjennskap til fagfeltet historisk geografi. Endringer i Norges kulturlandskap over tid blir spesielt belyst, med en viss vektlegging av den senere tids utvikling. Videre gir emnet innsikt i hvordan jordbrukspolitikk, arealplanlegging, naturvern og kulturminnevern påvirker landskapet.

Litteratur merket * er samlet i kompendium og får kjøpt ved Tapir.

Alle forelesningsnotater er pensum.

Pensum	antall sider
<i>Introduksjon til historisk geografi og kulturlandskapsbegrepet</i>	
Atkins, Peter, Simmons, Ian & Roberts, Brian. 1998. <i>People, Land & Time. An Historical Introduction to the Relations Between Landscape, Culture and Environment</i> . Arnold, London	286
* Clayton, Dan. 2000. Historical geography. I Johnston, R.J. et al. (eds.) <i>The Dictionary of Human Geography</i> . 4 th edition. Blackwell Publishers, Oxford: 337-341	5
* Coones, Paul. 1992. Landscape geography. I Rogers, A. et al. (eds.) <i>The Student's Companion to Geography</i> . Blackwell Publishers, Oxford: 70-76	7
* Fjellheim, Sverre. 1995. Det samiske landskapet. I Fjellheim, S. (red.) <i>Fragment av samisk historie. Sør-Trøndelag og Hedmark Reinsamelag</i> , Røros: 58-81	24
* Johnson, Nuala C. 1999. Memory and heritage. I Cloke, Paul, Crang, Philip & Goodwin, Mark. (eds.) 1999. <i>Introducing Human Geographies</i> . Arnold, London: 170-178	9
* Jones, Michael. 1988. Progress in Norwegian cultural landscape studies. <i>Norsk Geografisk Tidsskrift</i> , 42: 153-169	17
* Jones, Michael. 1988. Land-tenure and landscape change in fishing communities on the outer coast of central Norway, c. 1880 to the present. Methodological approaches and modes of explanation. <i>Geografiska Annaler</i> 70 B: 197-204	8
* Jones, Michael. 2003. The concept of cultural landscape: discourse and narratives. I Palang, H. & Fry, G. (eds.) <i>Landscape Interfaces. Cultural heritage in changing landscape</i> . Kluwer Academic Publishers, Dordrecht: 21-51	30
* Mitchell, Don. 2003. Landscape. I Sibley, D. et al. (eds.) <i>Cultural Geography. A critical dictionary of key ideas</i> . I.B. Taurus, London	15
* Nash, Cathrine. 1999. Landscapes. I Cloke, Paul, Crang, Philip & Goodwin, Mark. (eds.) 1999. <i>Introducing Human Geographies</i> . Arnold, London: 217-225	9
<i>Kulturlandskapets historie</i>	
* Bjerck, Hein B. 1995. Menneskesteder gjennom 10 000 år. <i>Ottar</i> 4-95: 4-15	12
* Christensen, Arne Lie. 1995. <i>Den norske byggeskikken</i> . Pax Forlag, Oslo: 12-37	26
Christensen, Arne Lie. 2002. <i>Det norske landskapet</i> . Pax Forlag, Oslo: 116-352	236
* Hansen, Lars Ivar. 1994. Sápmi i et landskapsperspektiv. I Drivenes, E.A. m.fl. (red.) <i>Nordnorsk kulturhistorie</i> , 2. Gyldendal Norsk Forlag, Oslo: 109-118	10
* Jones, Michael. 1979. Change in a Norwegian rural landscape. Concepts and case study. <i>Northern Studies</i> , 14: 7-42	36

- Jones, Michael. 1999. *Kulturlandskapets utvikling i Norge*. Geografisk institutt, Univ. i Trondheim. GI-serien, C, nr. 8. 70
- * Sørby, Hild. 1998. Ferdighus – 1900-tallets byggeskikk. I Hosar, K. m.fl. (red.) – *Hjemme best*. Årbok, De Sandvigske Samlinger, Maihaugen, Lillehammer.: 20-31 12

Jordeiendomsforhold

- * Jones, Michael. 1982. Innovasjonsstudier i historisk-geografisk perspektiv: eksemplifisert ved spredning av jordskifte i Norden. I Strand, S. (red.) *Geografi som samfunnsvitenskap. Filosofi, metode, anvendbarhet*. Ad Novas – Norwegian Geographical Studies, 19. Universitetsforlaget: 134-142. 9
- * Jones, Michael. 1988. Jordskiftets rolle utformingen av kulturlandskapet. *Nordisk Häfte, Nordiska Lantmäterikongressen, Tammerfors, Finland*: 47-53 6
- * Sevatdal, Hans. 1980. Klyngetun og utflytting. *Fortidsvern*, 2: 7-10 4
- * Sevatdal, Hans. 1986. Arealbruk, eideomsforhold og jordskifte. I Olsen A. & Selfors, A. (red.) *Fysisk planlegging*. Fagskoleforlaget, Oslo: 147-160 14
- * Sevatdal, Hans. 1998. Eiendomsforhold, jordskifte og kulturlandskap. I Framstad, E. m.fl. (red.) *Jordbrukets kulturlandskap. Forvaltning av miljøverdier*. Universitetsforlaget, Oslo: 233-238 6
- * Sevatdal, Hans. 1999. Jordskiftet, landskapsutvikling og gardsutvikling. I Eggen, M. m.fl. (red.) *Landskapet vi lever i. Festskrift til Magne Bruun*. Norsk Arkitekturforlag, Oslo: 216-226 11

Jordbrukspolitik

- * Gaukstad, Even. 2000. Jordbruket og kulturmiljøet i Norge. I *Jordbrugslandskabets kulturverdier – historisk utvikling, politikk og styringsmidler i Norden*. TemaNord 2000:520. Nordisk Ministerråd, København: 109-131 23
- * Jones, Michael. 1992. Landscape impacts of alternative agricultural policies: a visual impact analysis in Jæren and Romerike, Norway. *L'avenir des paysages ruraux européenne entre gestion des heritages et dynamique de changement*. Conférence européenne permanente pour l'étude du paysage rural. Permanent European Conference for the Study of the Rural Landscape. Colloque du Lyon, 9-13 juin 1992. Collection Les Chemins de la Recherche, Lyon: 255-262 8
- * Jones, Michael. 1998. Forvaltningsmål og styringsmuligheter for jordbrukets kulturlandskap. I Framstad, E. m.fl. (red.) *Jordbrukets kulturlandskap. Forvaltning av miljøverdier*. Universitetsforlaget, Oslo: 239-251 13
- * Sødal, Dag Petter m.fl. 1990. *Landbrukspolitik og miljø*. Landbruksforlaget, Oslo: 18-30 13

Urbaniseringens konsekvenser og konflikter i arealbruk

- * Arnesen, Tor & Skjeggedal, Terje. 2003. Rekreasjon og fritidshus. Spekulasjoner om å bo, utmark og urbanitet. *Plan*, 2: 10-15 6
- * Hompland, Andreas. 1985. Bygdebyen – det nye Norges ansikt. *Plan & Arbeid*, 4: 3-7 4
- * Jones, Michael. 1987. Kulturlandskap og byvekst i Trondheims-området. *Heimen*, 24:3: 152-170 18
- * Jones, Michael. 1992. Byvekst og jordbruk i perspektiv. I Jones, M. & Cramer, W. (red.) *Levekår og planlegging: Festskrift til Asbjørn Aase 60 år*. Tapir: 83-105 23
- * Kaltenborn, Bjørn Petter, Vistad, Odd Inge, Nellemann, Christian & Eide, Nina E. 2003. Hyttebygging i utmark – fritidssamfunnets stormløp i naturen. *Plan*, 2: 4-9 6
- * Kvarv, Sture. 1995. Drabantbyen som byplanvisjon og boligprogram. *Dugnad*, 2: 37-51 15

- * Myklebost, Hallstein. 1985. Bygdebyen – det nye norske tettstedet?
Plan & Arbeid, 4: 8-11 4
- * Myhre, Jan Eivind. 1996. Wanted and unwanted suburbs: annexations and urban identity. The case of Christiania (Oslo) in the nineteenth century. *Scandinavian Economic History Review*, 44:2: 124-139 16

Landskapsvern og arealplanlegging

- Heiberg, Eli. 1999. *Planlegging i kulturlandskapet – når bruk og vern skal kombineres*. Landbruksforlaget, Oslo: 7-53 og 93-116 70
- * Lundberg, Anders. 1991. Frå punktfredning til drivhuseffekt. Naturvernombrepet si historiske utvikling, del 1-2. *Natur*, 1: 10-19, og *Natur*, 2: 56-66. 22
- * Myklebost, Dag. 1999. Utviklingen av kulturminnevernet gjennom 1900-tallet. Noen hovedtrekk og noen framtidsvyer. *Fortidsminneforeningens Årbok 1999*: 9-34 26
- Til sammen 1144

Anbefalt litteratur

- Christensen, Arne Lie. 2002. *Det norske landskapet*. Pax Forlag, Oslo: 1-116
- Driver, Felix. 1999. Imaginative geographies. I Cloke, Paul, Crang, Philip & Goodwin, Mark. (eds.) 1999. *Introducing Human Geographies*. Arnold, London: 209-216
- Halvorsen, Gry. 1997. Landskapelige effekter av økologisk landbruk. I Andersen, E. m.fl. (red.) *Landskapet og de alternative driftsformer*. Center for Landskabsforskning, Roskilde Universitetscenter. 9 s.
- Holand, Ingegjerd. 2004. Reality – theory – practice: Incorporating academic concepts into heritage management. I Jones, M. & Peil, T. (eds.) *Landscape, Law and Justice*. Proceedings from a conference on 'Landscape, Law and Justice', Centre for Advanced Study, Norwegian Academy of Science and Letters, Oslo, June 16-19 2003. (Manuskript tilgjengelig)
- Langdalen, Erik. 1996. *Arealplanlegging. Form, funksjon, fellesskap*. Universitetsforlaget, Oslo. s. 47-67 og 101-163
- Ogborn, Miles. 1999. Modernity and modernization. I Cloke, Paul, Crang, Philip & Goodwin, Mark. (eds.) 1999. *Introducing Human Geographies*. Arnold, London: 153-161.
- Seymour, Susanne. 2000. Historical geographies of landscape. In Graham, B. & Nash, C. (eds.) *Modern historical geographies*. Prentice Hall, Harlow: 193-217
- Taylor, Peter J. 1999. A geohistorical interpretation of the modern world. I Cloke, Paul, Crang, Philip & Goodwin, Mark. (eds.) 1999. *Introducing Human Geographies*. Arnold, London: 162-169